

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 470/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Nagyom, Kukučínova 8, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva podľa čl. 15 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, práv podľa čl. 4 písm. a) a c) Európskeho dohovoru o občianstve, ako aj porušenia čl. 5 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Sžo 7/2017-91 z 31. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. mája 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „žalobkyňa“),

zastúpenej advokátom JUDr. Tiborom Nagyom, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“), práva podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“), práva podľa čl. 15 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „deklarácia“), práv podľa čl. 4 písm. a) a c) Európskeho dohovoru o občianstve (ďalej aj „dohovor o občianstve“), ako aj porušenie čl. 5 ods. 2 ústavy [sťažovateľka označuje aj toto ustanovenie ústavy ako základné právo, k čomu má ústavný súd principiálne výhrady (bližšie k tomu pozri body 15.1 a 15.2 tohto uznesenia), čo premietol aj do záhlavia tohto uznesenia, pozn.] rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 6 Sžo 7/2017-91 z 31. januára 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2.1 Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka oznámila Obvodnému úradu Nitra, že 18. augusta 2011 nadobudla štátne občianstvo cudzieho štátu – Maďarska, pričom odmietla odovzdať svoj občiansky preukaz, pretože sa naďalej cíti byť aj štátnym občanom Slovenska.

2.2 Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Levice (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) rozkazom o uložení sankcie za priestupok sp. zn. ORPZ-LV-OPP1-P-28/2012 z 19. októbra 2012 uložilo sťažovateľke pokutu vo výške 33 €, a to z dôvodu porušenia § 11 ods. 1 písm. h) zákona č. 224/2006 Z. z. o občianskych preukazoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o občianskych preukazoch“) s poukazom na § 10 ods. 1 písm. a) zákona o občianskych preukazoch.

2.3 Proti uvedenému rozhodnutiu podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu 8. novembra 2012 odpor. Okresné riaditeľstvo rozhodnutím o priestupku sp. zn. ORPZ-LV-OPP1-P-28/2012 z 8. januára 2013 uložilo sťažovateľke sankciu vo forme pokuty vo výške 33 €, ako aj povinnosť nahradiť trovy konania vo výške 16 €; a to z dôvodu porušenia § 11 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch s poukazom na § 10 ods. 1 písm. a) zákona o občianskych preukazoch.

2.4 Proti uvedenému rozhodnutiu okresného riaditeľstva podala sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu 22. januára 2013 odvolanie, ktoré Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre (ďalej aj „krajské riaditeľstvo“) svojím rozhodnutím sp. zn. KRPZ-NR-OPP3-102-001/2013 zo 4. marca 2013 zamietlo a napadnuté rozhodnutie okresného riaditeľstva potvrdilo.

2.5 Sťažovateľka podala následne 4. apríla 2013 správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia krajského riaditeľstva. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) svojím rozsudkom č. k. 15 S 20/2013-61 z 12. mája 2015 žalobu sťažovateľky zamietol. Sťažovateľka 6. júla 2015 podala proti uvedenému rozsudku krajského súdu odvolanie, čím vyčerpala aj poslednú možnosť súdnej ochrany v konaní pred všeobecnými súdmi. Najvyšší súd ako súd odvolací svojím rozsudkom č. k. 6 Sžo 7/2017-91 z 31. januára 2018 potvrdil citovaný rozsudok krajského súdu. Tento rozsudok bol sťažovateľke doručený 8. marca 2018.

3.1 Sťažovateľka vo svojej sťažnosti poukazuje na skutočnosť, že hmotnoprávnym základom rozhodnutia okresného riaditeľstva sp. zn. ORPZ-LV-OPP1-P-28/2012 z 8. januára 2013 je § 9 ods. 1 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o štátnom občianstve“), ktorý podľa sťažovateľky nie je v súlade s čl. 5 ods. 2 ústavy, čl. 15 deklarácie a čl. 4 písm. a) a c) dohovoru o občianstve, t. j. ide o protiústavné ustanovenie zákona, ktoré spôsobuje protiprávny stav a právnu neistotu, keďže sťažovateľka neprejavila vôľu vzdať sa slovenského občianstva.

3.2 Vo veci sťažovateľky sa konajúce všeobecné súdy podľa jej tvrdenia nevysporiadali ani s jej argumentáciou týkajúcou sa tzv. dvoch alternatív. Podľa prvej alternatívy sťažovateľka vychádza z toho, že je naďalej občanom Slovenskej republiky, t. j. občanom s dvojitým štátnym občianstvom, pričom v takomto prípade by celé konanie proti nej malo byť bezpredmetné. V rámci druhej alternatívy sťažovateľka vychádza z toho, že stratila štátne občianstvo Slovenskej republiky, pričom v takomto prípade súdy Slovenskej republiky ani orgány Policajného zboru Slovenskej republiky podľa jej názoru nedisponujú

právomocou konať proti nej ako cudzinke. Keďže sa všeobecné sudy vo svojich rozhodnutiach nevysporiadali s časťou jej argumentácie o tzv. dvoch alternatívach, došlo podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru.

3.3 Sťažovateľka napokon argumentuje tiež tým, že „*Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím č. SLV-PS-1120/2012 zo dňa 12.12.2012 zrušilo ku dňu 31.12.2012 okrem iných aj rozpočtovú organizáciu Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre, pričom práva a povinnosti zrušenej organizácie prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Uvedenú skutočnosť súd taktiež neskúmal. Zrušené Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre sa prostredníctvom svojho zástupcu ako aj zaslaných vyjadrení aktívne zúčastňovalo súdneho konania. Táto skutočnosť taktiež mala svoj dopad na rozhodnutie vo veci samej.*“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. *Základné právo [redacted], [redacted] [redacted], podľa čl. 5 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 15 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a slobôd a čl. 4 písm. a) a c) Európskeho dohovoru o štátnom občianstve rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn.: 6Sžo/7/2017 zo dňa 31.01.2018, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/20/2013-61 zo dňa 12.05.2015 porušené bolo.*

2. *Základné právo [redacted], [redacted] [redacted], podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Európskeho dohovoru o ľudských právach rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn.: 6Sžo/7/2017 zo dňa 31.01.2018, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/20/2013-61 zo dňa 12.05.2015 porušené bolo.*

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn.: 6Sžo/7/2017 zo dňa 31.01.2018, ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/20/2013-61 zo dňa 12.05.2015 zrušuje a vracia súdu na ďalšie konanie.*“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00,

II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

II.A K namietanému porušeniu čl. 15 deklarácie napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

9.1 Podľa čl. 15 deklarácie každý má právo na štátnu príslušnosť. Nikto nesmie byť svojvoľne zbavený svojej štátnej príslušnosti ani práva svoju štátnu príslušnosť zmeniť.

9.2 Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 15 deklarácie napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorého vyslovenia sa sťažovateľka domáha v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd pripomína, že deklarácia nebola vyhlásená podľa čl. 7 ústavy ani podľa § 1 a § 4 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, a preto nemá tento dokument povahu prameňa práva Slovenskej republiky, ale len povahu politického dokumentu. Nejde teda o medzinárodnú zmluvu, ktorá by bola Slovenskou republikou ratifikovaná a vyhlásená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky spôsobom ustanoveným zákonom v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Predmetom konania sa teda *a priori* nemôže stať tá časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie práva deklarovaného medzinárodným dokumentom, ktorý nemá povahu prameňa práva. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (obdobne napr. II. ÚS 18/97, I. ÚS 176/03, I. ÚS 18/06, III. ÚS 55/02, III. ÚS 165/05, III. ÚS 96/07, II. ÚS 96/2016, II. ÚS 738/2016).

II.B K namietanému porušeniu čl. 5 ods. 2 ústavy a čl. 4 písm. a) a c) dohovoru o občianstve napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

10. Argumentácia sťažovateľky týkajúca sa tejto časti sťažnosti vychádza z jej predpokladu, že § 9 ods. 1 písm. b) zákona o štátnom občianstve nie je v súlade s čl. 5 ods. 2 ústavy a čl. 4 písm. a) a c) dohovoru o občianstve (ako aj s čl. 15 deklarácie – k tomu pozri záver v bode 9.2 tohto uznesenia, pozn.). Keďže rozhodnutia v predmetnom konaní vychádzali práve z označeného ustanovenia zákona o štátnom občianstve, došlo prostredníctvom nich podľa názoru sťažovateľky k porušeniu jej práva na štátne občianstvo.

10.1 Podľa čl. 5 ods. 2 ústavy nikomu nemožno odňať štátne občianstvo Slovenskej republiky proti jeho vôli.

10.2 Podľa čl. 5 ods. 1 ústavy nadobúdanie a stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky ustanoví zákon.

10.3 Podľa čl. 4 dohovoru o občianstve normy týkajúce sa občianstva každého zmluvného štátu budú vychádzať z týchto princípov:

- a) každý má právo na občianstvo,
- b) musí sa predchádzať stavu bez štátnej príslušnosti,
- c) nikto nebude svojvoľne zbavený svojho občianstva,
- d) ani manželstvo, ani zrušenie manželstva medzi občanom zmluvného štátu a cudzincom, ani zmena občianstva jedného z manželov počas manželstva neovplyvní automaticky občianstvo druhého z manželov.

10.4 Podľa § 9 ods. 1 písm. b) zákona o štátnom občianstve štátne občianstvo Slovenskej republiky možno stratiť nadobudnutím cudzieho štátneho občianstva na základe výslovného prejavu vôle.

10.5 Podľa § 10 písm. a) zákona o občianskych preukazoch občiansky preukaz je neplatný, ak občan zomrel, bol vyhlásený za mŕtveho, stratil štátne občianstvo alebo ukončil trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

10.6 Podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch občan alebo jeho opatrovník je povinný odovzdať neodkladne občiansky preukaz okresnému riaditeľstvu alebo zastupiteľskému úradu, ak občan stratil štátne občianstvo alebo ukončil trvalý pobyt na území Slovenskej republiky.

10.7 Podľa § 14 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch priestupku podľa tohto zákona sa dopustí ten, kto neodkladne neodovzdá občiansky preukaz, hoci je povinný tak urobiť.

10.8 Podľa § 14 ods. 2 zákona o občianskych preukazoch za priestupky uvedené v odseku 1 písm. a) až e) sa uloží pokuta od 165 eur do 331 eur. Za priestupky uvedené v odseku 1 písm. f) až g) možno uložiť pokutu do 165 eur. Za priestupky uvedené v odseku 1 písm. h) až n) možno uložiť pokutu do 33 eur. Za priestupok uvedený v odseku 1 písm. o) možno uložiť pokutu do 16 eur.

11. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľky o nesúlade § 9 ods. 1 písm. b) zákona o štátnom občianstve s ňou označenými ustanoveniami ústavy a dohovoru o občianstve ústavný súd konštatuje, že v rámci ústavného poriadku Slovenskej republiky (dovtedy, kým ústavný súd v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy nerozhodne inak, pozn.) sa uplatňuje zásada prezumpcie ústavnosti všeobecne záväzných právnych predpisov, čo platí aj vo vzťahu k zákonu o štátnom občianstve. Na zásadu prezumpcie ústavnosti poukazuje v napadnutom rozsudku aj najvyšší súd, keď uvádza: *„Podľa názoru senátu odvolacieho súdu je potrebné pri posudzovaní tejto námietky vychádzať z prezumpcie ústavnosti právnych noriem, ktorá sa uplatňuje v slovenskom právnom systéme a vyplýva z čl. 152 Ústavy Slovenskej republiky. Právne predpisy v slovenskom právnom systéme sa považujú za súladné s ústavou až dovtedy, dokým Ústavný súd nerozhodne o opaku. Keďže správne orgány vychádzali z prezumpcie ústavnosti zákona o štátnom občianstve, konali správne a v súlade so zákonom o občianskych preukazoch uložili žalobkyni pokutu za spáchaný priestupok, pretože platné právo správnym orgánom v danom prípade neukladalo možnosť ale povinnosť konať.“* Ústavný súd nemá žiadne výhrady k citovanej časti napadnutého

rozsudku, prostredníctvom ktorej najvyšší súd vyhodnotil postup príslušných správnych orgánov ako ústavne konformný.

12. Vo vzťahu k sťažovateľkou (v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy) namietanému nesúladu označeného ustanovenia zákona o štátnom občianstve s ústavou a s relevantnými medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už mnohokrát zdôraznil, že táto otázka sa môže stať len predmetom konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy, ale iba v prípade ak kvalifikovaný návrh na začatie tohto typu konania predloží subjekt, ktorý je k tomu podľa ústavy alebo zákona aktívne legitimovaný (m. m. IV. ÚS 11/04, III. ÚS 262/04, IV. ÚS 199/07, I. ÚS 414/2010, II. ÚS 253/2016, II. ÚS 266/2016, II. ÚS 291/2016), pričom sťažovateľka ako fyzická osoba k aktívne legitimovaným subjektom nepatrí. Z uvedeného zároveň vyplýva, že ústavný súd v rámci konania o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený akýmkoľvek spôsobom rozhodovať o súlade právnych predpisov [porovnaj čl. 127 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde, resp. čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy a § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde].

13.1 V nadväznosti na už uvedené ústavný súd považuje za potrebné opätovne poukázať aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je každé konanie pred ústavným súdom ústavou a zákonom koncipované výlučne ako samostatné konanie, a preto platná právna úprava neumožňuje uskutočniť v rámci určitého typu konania aj iný typ konania (konaní) pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07), t. j. vo veci sťažovateľky v rámci konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy. Tento právny názor má nesporne aj ústavnú relevanciu, keďže v takomto prípade by si senát ústavného súdu, do ktorého pôsobnosti patrí rozhodovanie o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri čl. 131 ods. 2 ústavy), prisvojil pôsobnosť vo veci, ktorá je ústavou (pozri čl. 131 ods. 1 ústavy) zverená do pôsobnosti pléna ústavného súdu. Aj ústavný súd je totiž viazaný čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto senát ústavného súdu si nemôže v rozpore s ústavnou úpravou

prisvojovať právomoc pléna ústavného súdu, a to ani vtedy, ak by to v okolnostiach prípadu mohlo byť v prospech ochrany základných práv a slobôd (porovnaj m. m. IV. ÚS 50/2010).

13.2 Ústavný súd pripomína, že plénum ústavného súdu sa uvedenou problematikou už zaoberalo v konaní sp. zn. PL. ÚS 11/2012 o súlade ustanovení § 9 ods. 1 písm. b), § 9 ods. 16, § 9 ods. 19, § 9b ods. 1 písm. d) a § 9b ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení zákona č. 250/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 40/1993 Z. z. o štátnom občianstve Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, s čl. 5 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 2 až 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 4 písm. a) a c) a čl. 11 Európskeho dohovoru o občianstve za účasti Národnej rady Slovenskej republiky a vlády Slovenskej republiky ako vedľajšieho účastníka, pričom návrh skupiny poslancov bol plénom z procesných dôvodov zamietnutý z dôvodu že nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov ústavného súdu (§ 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

14. Na tomto základe ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na dosiaľ uvedené (body 11 až 13 tohto uznesenia) by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne nemohol dospieť k záveru o porušení čl. 5 ods. 2 ústavy, resp. čl. 4 písm. a) a c) dohovoru o občianstve napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, a preto túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

15.1 Nad rámec záveru o odmietnutí tejto časti sťažnosti ústavný súd navyše vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu čl. 5 ods. 2 ústavy považuje za žiaduce poznamenať, že sa nemôže stotožniť s tým, že sťažovateľka označuje toto ustanovenie ústavy ako „základné právo“. Výhrady ústavného súdu k takémuto označeniu čl. 5 ods. 2 ústavy vychádzajú predovšetkým zo systematického výkladu ústavy, v zmysle ktorého ústavodarca lokalizoval všetky základné práva a slobody do druhej hlavy ústavy označenej nadpisom „Základné práva a slobody“, pričom k záveru o tom, že z ostatných ustanovení

ústavy sa dajú implikovane vyvodit' aj ďalšie základné práva alebo slobody nenachádza oporu v doterajšej autoritatívnej judikatúre ústavného súdu a ani v domácej ústavnej doktríne. Do prvej hlavy ústavy označenej nadpisom „Základné ustanovenia“ ústavodarca lokalizoval kľúčové ústavné normy označované v ústavnej teórii ako ústavné normy – princípy, prostredníctvom ktorých vymedzuje základné hodnoty a princípy, na ktorých je Slovenská republika založená a z ktorých vychádzajú jej orgány pri svojej normotvornej a právno-aplikačnej činnosti, pričom zároveň sú v týchto ústavných normách ustanovené aj limity výkonu verejnej moci vo vzťahu k neštátnym subjektom (fyzickým osobám a právnickým osobám), čo sa nepochybne vzťahuje aj na interpretáciu a aplikáciu čl. 5 ústavy.

15.2 Ústavný súd pripúšťa, že zmysel, účel a interpretácia formulácie použitej v čl. 5 ods. 2 ústavy nie sú dosiaľ v domácej ústavnej teórii jednoznačne ustálené. V zásade sa však ústavný súd vie stotožniť s názorom J. Drgonca, podľa ktorého treba čl. 5 ods. 2 ústavy vykladať v priamej súvislosti s čl. 5 ods. 1 ústavy, z čoho vyplýva, že „Ochranu pred zánikom štátneho občianstva podľa čl. 5 ods. 2 požíva iba štátne občianstvo, ktoré je predmetom ochrany podľa čl. 5 ods. 1 Ústavy.“. Z tohto vzťahu možno podľa J. Drgonca zároveň vyvodit', že „Orgány štátu súdne ani správne nesmú odňať štátne občianstvo osobe, ktorá s odňatím svojho štátneho občianstva nesúhlasí za predpokladu, že štátne občianstvo Slovenskej republiky je jediným občianstvom, ktoré dotknutá osoba má...“ (DRGONEC, J. *Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax*. Bratislava: C. H. Beck, 2015, s. 306.). Porovnateľný prístup k interpretácii čl. 5 ods. 2 ústavy je vyjadrený aj v prvom z dosiaľ publikovaných komentárov k slovenskej ústave, podľa ktorého „Ustanovenie ods. 2 zakazuje zákonodarcovi prijať takú právnu úpravu, ktorá by umožňovala odňať štátne občianstvo. Predstavuje ústavnú zábezpeku proti zneužitiu štátnej moci, ktorá v minulosti odnímal štátne občianstvo z dôvodov poškodzovania záujmov štátu, a tým bránila návratu občanov do vlasti. Je to tiež garancia medzinárodného záväzku štátu chrániť nadobudnuté občianstvo. Ústava Slovenskej republiky nedovoľuje odňať štátne občianstvo proti vôli občana ako sankciu. Zánik štátneho občianstva si bezpodmienečne vyžaduje prejav vôle občana smerujúci k zániku štátneho občianstva...“ (ČIČ, M. a kol. *Komentár k Ústave Slovenskej republiky*. Bratislava: EUROKÓDEX, 2012, s. 45.).

II.C K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ústavy a práva podľa čl. 6 dohovoru

16. Sťažovateľka v ďalšej časti svojej sťažnosti v zmysle petitu síce explicitne namieta porušenie celého čl. 46 ústavy a celého čl. 6 dohovoru, z ktorých možno vyvodíť viacero základných práv, resp. práv. Z odôvodnenia sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta, že najvyšší súd porušil „iba“ jej právo na spravodlivý proces, keďže sa v odôvodnení napadnutého rozsudku nevysporiadal s jej argumentáciou týkajúcou sa tzv. dvoch alternatív (pozri bod 3.2). Z tejto skutočnosti ústavný súd vyvodil, že sťažovateľka v skutočnosti namieta len porušenie základného práva zaručeného prostredníctvom čl. 46 ods. 1 ústavy a práva garantovaného prostredníctvom čl. 6 ods. 1 dohovoru.

17.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

17.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

18. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou považuje za potrebné uviesť, že obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvoria obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach neexistujú podstatnejšie odlišnosti (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 284/2018), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

19. Najvyšší súd v napadnutom rozsudku vo vzťahu k argumentácii sťažovateľky týkajúcej sa tzv. dvoch alternatív uviedol:

«K odvolacej námietke žalobkyne, v ktorej namietala, že stratou štátneho občianstva Slovenskej republiky sa stala cudzincom, na základe čoho jej zo zákona o občianskych

preukazoch nevyplývala povinnosť konať, t. j. pri strate štátneho občianstva Slovenskej republiky odovzdať neodkladne občiansky preukaz okresnému riaditeľstvu alebo zastupiteľskému úradu, pretože túto povinnosť zákon ukladá len občanovi Slovenskej republiky alebo jeho opatrovníkovi, odvolací súd uvádza, že táto nie je dôvodná.

V zmysle § 11 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch občan alebo jeho opatrovník je povinný odovzdať neodkladne občiansky preukaz okresnému riaditeľstvu alebo zastupiteľskému úradu, ak občan stratil štátne občianstvo. Z citovaného ustanovenia logicky vyplýva, že zákon o občianskych preukazoch povinnosť odovzdať občiansky preukaz ukladá osobe - občanovi Slovenskej republiky, ktorému bol občiansky preukaz vydaný a ktorý následne stratil štátne občianstvo Slovenskej republiky, t. j. bývalému občanovi Slovenskej republiky. Na základe uvedeného je možné tvrdiť, že žalobkyňa vznikla povinnosť podľa § 11 ods. 1 písm. h) zákona o občianskych preukazoch neodkladne odovzdať občiansky preukaz okresnému riaditeľstvu alebo zastupiteľskému úradu z dôvodu straty štátneho občianstva Slovenskej republiky. Postup a rozhodnutia správnych orgánov tak majú oporu v zákone o občianskych preukazoch.

Odvolací súd má za to, že rovnako nie je dôvodná ani námietka žalobkyne, že je aj naďalej štátnym občanom Slovenskej republiky. Toto tvrdenie žalobkyňa opiera o konanie vedené pred Ústavným súdom pod sp. zn. PL. ÚS 11/2012...

Podľa žalobkyne skutočnosť, že Ústavný súd nedokázal vo veci rozhodnúť, pretože nebolo dosiahnuté kvórum, ale hlasovanie skončilo v pomere 6:5, možno chápať tak, že značná časť ústavných sudcov sa domnieva, že namietané ustanovenia zákona o štátnom občianstve sú protiústavné a tým pádom je žalobkyňa naďalej štátnym občanom Slovenskej republiky.

Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že predmetný návrh neskôr Ústavný súd uznesením sp. zn. PL. ÚS 11/2012-137 zo 17. septembra 2014 zamietol...

Odvolací súd v závere poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v konaní o spojení sťažnosti č. 14927/12 Fehér proti Slovenskej republike a sťažnosti č. 30415/12 Dolník proti Slovenskej republike. Z odôvodnenia rozhodnutia ESLP vyplýva, že podstata sťažností spočívala v tom, že obaja sťažovatelia aj napriek ich želaniu ponechať si slovenské občianstvo ho po získaní maďarského občianstva stratili.

ESLP vo svojom rozhodnutí poznamenal, že sťažovatelia požiadali o maďarské občianstvo na základe vlastnej vôle v čase, keď boli v platnosti relevantné ustanovenia zákona o štátnom občianstve a že tak urobili s vedomím si následkov svojho rozhodnutia podľa slovenského práva a preto im s ohľadom na aplikovateľné zákonné ustanovenia nebolo odmietnuté slovenské občianstvo svojvoľne. Za daných okolností ESLP sťažnosti vyhlásil za neprijateľné a rozhodol o ich odmietnutí.»

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení tohto právneho predpisu, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

21. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom jeho súčasťou je aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých

uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom.

22. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

23. Ústavný súd je, ako už bolo uvedené, oprávnený a povinný posúdiť ústavnosť konania, resp. rozhodovania všeobecných súdov, t. j. či v konaní pred nimi došlo k porušeniu ústavnoprávnych princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a či možno ich konania (postupy) a rozhodnutia považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné. Táto právomoc ústavného súdu však nie je spojená so vznikom oprávnenia a povinnosti prehodnocovať právne názory všeobecných súdov, ku ktorým tieto dospeli na základe výkladu a uplatňovania zákonov, ak tento výklad a aplikácia zákonov neporušujú uvedené ústavnoprosesné princípy (m. m. II. ÚS 54/02). Reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (IV. ÚS 302/07).

24. Vychádzajúc z citovaného (bod 19), ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa v napadnutom rozsudku zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysporiadal

s odvolacou argumentáciou sťažovateľky, čím ako odvolací súd poskytol právam sťažovateľky dostatočnú ochranu. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nie je v rozpore s aplikovanou právnou úpravou, nepopiera jej zmysel a obsahuje zrozumiteľné zdôvodnenie právnych záverov.

25. Na tomto základe ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti napokon formuluje výhrady aj k tomu, že najvyšší súd sa nezaoberal skutočnosťou, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky rozhodnutím č. SLV-PS-1120/2012 z 12. decembra 2012 zrušilo k 31. decembru 2012 okrem iných aj rozpočtovú organizáciu Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre, pričom práva a povinnosti zrušenej organizácie prešli dňom zrušenia na zriaďovateľa, ktorým je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky.

27.1 Ústavný súd podotýka, že z tejto námietky sťažovateľky (bod 26 odôvodnenia) nie je v prvom rade ani zrejmé, či ňou poukazuje na nedostatok pasívnej vecnej legitímácie krajského riaditeľstva, alebo na niečo iné a v druhom rade poukazuje na to, že to bola práve sťažovateľka, ktorá svojou žalobou z 3. apríla 2013 v správnom súdnictve označila ako žalovaného „*Krajské riaditeľstvo Policajného zboru v Nitre*“.

27.2 Praktickým následkom zistenia súdu o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie krajského riaditeľstva by bolo zastavenie konania, ale vzhľadom na ďalšie námietky sťažovateľky (body 3.1 a 3.2) je zjavné, že sťažovateľka sa prostredníctvom správnej žaloby nedomáhala zastavenia konania o svojej žalobe z procesných dôvodov. V každom prípade v odôvodnení tejto svojej sťažnostnej námietky sťažovateľka iba neurčito naznačuje, že

„táto skutočnosť taktiež mala svoj dopad na rozhodnutie vo veci samej“ (bod 3.3), pričom vôbec nevysvetľuje ako predmetné konanie ovplyvnilo procesné postavenie Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Nitre (ako žalovaného) a ani aké základné práva sťažovateľky podľa ústavy alebo práva podľa relevantnej medzinárodnej zmluvy mali, resp. mohli byť v tomto kontexte porušené. Vzhľadom na uvedené túto námietku sťažovateľky považoval ústavný súd za neurčitú, nezrozumiteľnú a ďalej sa ňou nezaoberal.

28. Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa návrhom sťažovateľky na zrušenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu uvedeným v petite jej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018